

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۲۴۶

شماره چاپ:

۴۷۵

تاریخ چاپ:

۱۳۸۷/۱۰/۷

نام دفاتر:

مطالعات اجتماعی

مطالعات اقتصادی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل

۲۱۰۹۴۹۸

تاریخ انتشار:

۱۳۸۷/۱۱/۱۶

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مرکز آموزش و تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و آماري کشورهای اسلامی»

مقدمه

لایحه «عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مرکز آموزش و تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و آماري کشورهای اسلامی» در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۰۸/۰۱ هیئت وزیران به تصویب رسیده و در جلسه علنی شماره ۴۹ مورخ ۱۳۸۷/۰۹/۱۳ مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده است.

دلایل تقدیم لایحه

دلایل تقدیم لایحه، گسترش حضور فعال جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی و تحقق هر چه بیشتر همگرایی منطقه‌ای و بین‌المللی در راستای اصول و اهداف استراتژیک سیاست خارجی کشور و حضور فعال در سازمان کنفرانس اسلامی و بهره‌گیری از آخرین دستاوردهای علمی و فناوری، عنوان شده است.

معرفی مرکز آموزش و تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و آماري کشورهای اسلامی

مرکز آموزش و تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و آماري کشورهای اسلامی، در ششمین نشست سران کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی، داکار، ۹-۱۱ دسامبر ۱۹۹۱، تصویب و اساسنامه آن مورد توافق اعضا قرار گرفت. هدف اصلی مرکز حمایت از روند همکاری و توسعه در میان کشورهای عضو سازمان در عرصه‌های آماري، پژوهشی، آموزشی و فنی است. در راستای هدف مذکور، اقتصادی نمودن فعالیت‌ها و برنامه‌ها و ایجاد شرایط مناسب برای بهبود این فعالیت‌ها از راهکارهای این مرکز ذکر شده است.

همچنین گردآوری، پردازش و انتشار داده‌ها و اطلاعات اجتماعی، اقتصادی کشورهای عضو، حفظ تماس مستمر با سازمان‌های آماري در کشورهای عضو و انجام پژوهش‌های اقتصادی و اجتماعی، کمک به ارتقای سطح همکاری‌های تخصصی در میان کشورهای عضو، برگزاری نشست‌ها، همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی، انتشار اطلاعات و نتایج پژوهش‌ها، از دیگر وظایف این سازمان است.

تطبيق با قوانین موجود

از منظر حقوقی در رابطه با لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مرکز آموزش و تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و آماري کشورهای اسلامی دو ملاحظه را می‌توان مطرح نمود:

اول اینکه وفق مفاد بند «الف» ماده (۲۵) اساسنامه مرکز، کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی به واسطه عضویت در این سازمان عملاً عضو آن مرکز نیز محسوب می‌شوند. از آنجایی که اساسنامه مرکز پیش‌تر به تصویب کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی رسیده است و به نوعی رکن فرعی سازمان به حساب می‌آید، به نظر نمی‌رسد که نیازی به عضویت مجدد در آن از طریق تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی باشد.

با در نظر گرفتن بند پیشین و نیز با ملاحظه مفاد ماده واحده پیشنهادی دولت که در آن از مجلس شورای اسلامی خواسته شده است ضمن پذیرش عضویت در مرکز مذکور به دولت برای پرداخت حق عضویت در مرکز،

کمک مالی و نیز تعیین و تغییر دستگاه اجرایی عضو در مرکز، مجوز اعطا نماید، به نظر می‌رسد هدف از ارائه این لایحه کسب مجوز یادشده بوده است نه تصویب عضویت دولت جمهوری اسلامی در مرکز مذکور. در این خصوص نظر به اینکه اجازه تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت به دولت، به‌ترتیبی که در لایحه پیشنهادی مطرح است، به منزله نوعی تفویض اختیار قانون‌گذاری توسط مجلس به دولت است، مغایر اصل‌های ۱۳۳ و ۸۵ قانون اساسی و از حیث پرداخت کمک مغایر با اصل ۸۰ قانون اساسی به نظر می‌رسد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱. براساس بند «الف» ماده (۲۵) اساسنامه مرکز آموزش و تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و آماری کشورهای اسلامی، کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی عضو این مرکز می‌باشند و نیز براساس ماده (۲۸)، اصلاحات اساسنامه هم باید توسط کنفرانس (وزرای خارجه کشورهای اسلامی) تصویب شود و نیازی به تصویب آن از سوی کشورها نیست. لذا دولت ایران به‌عنوان یکی از اعضای سازمان کنفرانس اسلامی عضو این مرکز محسوب می‌شود.

۲. طبق بند «ب» ماده (۲۵)، کشورهای عضو باید کمک‌ها و سهم خویش در تأمین بودجه مرکز را به‌طور منظم و بی‌وقفه پرداخت کنند.

به این لحاظ، هر چند در ماده واحده پیشنهادی دولت، از مجلس اجازه عضویت در مرکز آموزش و تحقیقات کشورهای اسلامی و پرداخت حق عضویت و اعطای کمک به آن مرکز درخواست شده است، در عمل، از آنجاکه اعضای کنفرانس اسلامی، همگی در مرکز مذکور عضویت دارند، درخواست دولت را می‌توان در حد درخواست مجوز پرداخت حق عضویت به مرکز محدود کرد.

با این تأکید که مشارکت مؤثر دولت جمهوری اسلامی ایران در مرکز و استفاده از فرصت‌های کارشناسی و مدیریتی آن باید در ازای پرداخت حق عضویت مورد توجه قرار گیرد. براساس مستندات موجود هنوز قواعد و مقررات داخلی مرکز به تصویب نرسیده است. بنابراین جمهوری اسلامی ایران می‌تواند به‌طور جدی و فعال در تدوین این مقررات قبل از تصویب، مشارکت داشته باشد و جهت‌گیری عملکرد مرکز را از طریق پیشنهاد مقررات داخلی مناسب به سمت منافع ملی و منطقه‌ای همه کشورهای عضو سوق دهد.

۳. از آنجاکه گردآوری و انتشار اطلاعات، در اختیار گذاشتن مدارک و مستندات کشور و نشانی مسئولان اصلی و تأمین امکانات آموزشی، پژوهشی و نیروی انسانی کشورهای عضو از جمله وظایف آن کشورها ذکر شده است، آمادگی ارکان نظام جمهوری اسلامی برای همکاری و ارائه اطلاعات بسیار حائز اهمیت است، به‌خصوص که مرکز بنابر اساسنامه مجاز است که با سایر سازمان‌های بین‌المللی منطقه‌ای و جهانی همکاری و تبادل اطلاعات داشته باشد، که از این حیث نیز مشارکت فعالانه جمهوری اسلامی ایران در تدوین مقررات مربوط به امنیت اطلاعات کشورهای عضو را در ازای پرداخت حق عضویت طلب می‌کند.

۴. با عنایت به مراتب فوق و در مجموع به‌نظر می‌رسد، عضویت ایران در این مرکز به‌دلیل ضرورت توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، به‌خصوص همکاری با کشورهای اسلامی با هدف ارتقای استانداردهای آموزشی و پژوهشی کلیه کشورهای اسلامی و کمک به رشد و ارتقای فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و تبادل اطلاعات و اخبار بین کشورهای عضو مفید فایده خواهد بود.